

Խ.ԱԲՈՎՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՄԱՆԿԱՎԱՐԺԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ
ԳԻՏԱԿԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ
УЧЕННЫЕ ЗАПИСКИ АРМЯНСКОГО ГОСУДАРСТВЕННОГО ПЕДАГОГИЧЕСКОГО
УНИВЕРСИТЕТА ИМ. Х. АБОВЯНА

Հումանիտար գիտություններ №-1-2 (37-38) 2020 Гуманитарные науки

ՄԱՅՐԵՆԻ ԼԵԶՈՒ ԵՎ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԱՆՐԱՊԱՏՈՒՄ ՍՏԵՂԾԱԳՈՐԾՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՈՒՍՈՒՑՈՒՄԸ ՈՐՊԵՍ ՍՈՎՈՐՈՂՆԵՐԻ
ԼԵԶՎԱՍՏԱԾՈՂՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԼԵԶՎԱԶԳԱՑՈՂՈՒԹՅԱՆ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՄԻՋՈՑ

ԱՂԱԲԱԲՅԱՆ Կ. Հ.

Խ. Աբովյանի անվան հայկական պետական մանկավարժական համալսարան

Հայաստան, 0010, Երևան, Տիգրան Մեծի 17

Email: gdemirkhanyan@gmail.com

Հոդվածում քննվում են տարրական դասարանների ապագա ուսուցչի լեզվամտածողության և լեզվազգացողության բարձրացման խնդիրը որպես խոսքի զարգացմանը նպաստող կարևոր նախապայման, և մանրապատում ստեղծագործությունների ուսուցման առանձնահատկություններն այդ գործընթացում: Ներկայացվում են առաջադրանքների նմուշօրինակներ, որոնք ներդրվել են ինչպես ՀՊՄՀ-ում, այնպես էլ տարրական դպրոցում:

***Հիմնաբառեր.** լեզվազգացողություն, լեզվամտածողություն, հաղորդակցական գործիմացություն, արժեհամակարգ, մանրապատում ստեղծագործություններ:*

Ներկայացված է խմբագրություն 21.10.2019թ.

Հայտնի է, որ խոսքն ի վերուստ մարդուն տրված հզորագույն գործիք է, մարդկությանն առաջ մղող հզոր ուժ. այն կարող է պառակտել և ատելություն սերմանել, բայց նաև համախմբել ու հերոսության մղել: Բանաստեղծական խոսքը մեզ տանում է դեպի հույզերի ու զգացմունքների աշխարհ, գիտական խոսքը բացահայտում է խոր և համընդհանուր գաղափարներ, քաղաքական առաջնորդների բոցաշունչ խոսքը ժողովրդական զանգվածներին մղում է պատմական սխրանքների: Ցանկացած կիրթ մարդ, մտավորական և հատկապես ուսուցիչ պարտավոր է բարձր մակարդակով տիրապետել մայրենի լեզվին, քանի որ հենց ինքն է հասարակությունն առաջ մղողը, նրան վեհ գաղափարներով զինողն ու դաստիարակողը: Ապագա ուսուցիչը, ընդունելով իրեն վստահված ամենահզոր զենքը՝ լեզուն, պարտավորվում է զգուշությամբ և վարպետորեն գործածել այն, անընդհատ կատարելագործվել՝ կիրթ, գեղեցիկ, հետաքրքիր խոսք կառուցելու համար, այսինքն՝ ձեռք բերել լեզվամտածողության և լեզվազգացողության բարձր մակարդակ:

Լինելով բազմակողմանի ու բարդ երևույթ՝ լեզվազգացողությունն ուղեկցում է մարդուն ողջ կյանքի ընթացքում: Դասական լեզվաբանության մեջ այս հասկացության ձևավորման սկիզբ է ընդունվում մ.թ.ա 5-րդ դարը, երբ հնդիկ քերական Պանինի կողմից ձևակերպվեցին սանսկրիտ լեզվի ձևույթաբանության 3959 կանոնները: Սակայն նորագույն տեղեկությունները թույլ են տալիս որոշակիորեն պնդելու, որ արդեն իսկ մ.թ.ա. 19-րդ դարում շումերներն ուսումնասիրել են

շումերական և արքայական լեզուների քերականական կանոնների տարբերությունները՝ նախանշելով լեզվագագացողության ուսումնասիրման սկիզբը [1]: Անտիկ շրջանի ճարտասանների պատրաստման համակարգում ևս կարևորվել են լեզվական գիտելիքների հաղորդումը, հաղորդակցական կոմպետենցիաների և լեզվագագացողության ձևավորումն ու զարգացումը, ինչը մեծ լսարաններ հավաքելու և խոսքի վարպետությամբ ունկնդիրներին գերելու հնարավորություն է ընձեռել նրանց:

Հայտնի է նաև, որ հին աշխարհի մի շարք երկրներում պետության գլուխ կարող էր կանգնել իր մայրենի լեզվին կատարելապես տիրապետողը միայն, ուստի ժառանգները ողջ կյանքի ընթացքում պարապում էին հատուկ մասնագետների հսկողությամբ՝ պետության ղեկը ժառանգելու իրավունքը վիճարկելու համար [2]:

Աշակերտին ոգևորող լավագույն օրինակը ուսուցչի խոսքն է, ուստի ապագա ուսուցիչը պետք է խորությամբ զգա և ընկալի մայրենի լեզվի յուրաքանչյուր հնչյուն, բառ, արտահայտություն՝ վերջիններիս իմաստային բոլոր դրսևորումներով, այսինքն՝ ունենա լեզվագագացողության բարձր մակարդակ: Ապագա ուսուցչի լեզվագագացողության զարգացման կարևոր պայմանը, մեր կարծիքով, առաջին հերթին համապատասխան դիդակտիկ տեքստերի ճիշտ ընտրությունն է, ինչը հնարավորություն կտա ուսանողների մեջ զարգացնելու մայրենի լեզվի բոլոր հնարավորությունները տեղին, ճշգրիտ, պատկերավոր և արտահայտիչ գործածելու կարողություններ [3,4]:

Տարրական դասարանների ապագա ուսուցչի լեզվագագացողության զարգացմանը նպաստում են ժամանակի քննություն բռնած մանրապատում ստեղծագործությունները: Դրանք ամփոփում են ժողովրդի ու առանձին վերցված անհատի կենսափորձը, ինքնությունը, իմաստությունը և հսկայական դեր կատարում անհատի արժեհամակարգի ձևավորման գործընթացում:

Տարրական դպրոցի Մայրենիի դասագրքերում մեծ տեղ է հատկացվում մանրապատում ստեղծագործություններին, ուստի ուսուցիչը ոչ միայն պետք է քաջատեղյակ լինի մանրապատում ստեղծագործությունների ժանրային առանձնահատկություններին (առած, ասացվածք, հանելուկ, շուտասելուկ, մտածելուկ, ասույթ, թևավոր խոսք և այլն), այլև ունենա դրանց իմաստային նրբերանգներն ըմբռնելու, իմաստավորելու, դրանց շուրջ դատողական խոսք կառուցելու և կրտսեր դպրոցականներին հասկանալի բառապաշարով և մատչելի մակարդակով մեկնաբանելու հմտություն:

Առածները ժողովրդի կողմից ստեղծված ու ժամանակի ընթացքում հղկված պատկերավոր այլաբանություններ են, որոնցով հարուստ են հեքիաթները, առակները մանկական բանաստեղծություններն ու պատմվածքները, ուստի ճիշտ ու տեղին մեջբերված առածը ուսուցչի խոսքը դարձնում է կենդանի՝ ստեղծելով աշխույժ գրույցի նպաստավոր մթնոլորտ ոչ միայն աշակերտների, այլև մեծահասակ ու փորձառու ունկնդիրների միջավայրում: Բերենք առածների մի քանի օրինակ [5]:

1. Ջուրը գա, ջաղացն աղա, խենթն ուտի, ելնի խաղա:
2. Մարդ մարդու երեսին է նայում, աստված՝ սրտին:
3. Խելքը բնովի է, ոչ թե գնովի:
4. Անուշ լեզուն մեղրից քաղցր է:
5. Ինչ որ տաս ձեռքով, կստանաս հոգով:

Պատկերավոր արտահայտություններ են նաև ասույթները, որոնք առածից ու ասացվածքից տարբերվում են տարիմաստությամբ, իսկ երբեմն՝ ոչ հանգավորմամբ: Հենց այդ հատկանիշների բացահայտմամբ էլ հող է նախապատրաստվում սովորողների լեզվամտածողության մակարդակի

բացահայտման, հետագա զարգացման ու ձևավորման համար: Նկատի ունենալով, որ ասույթներն առավել եղանակավորված, հնչերանգային ավարտվածություն ունեցող, արտայտչականությամբ հագեցած միավորներ են՝ ուսանողների հետ համակարգված աշխատանք է իրականացվում ասույթների գաղափարի, ենթաշերտերի մեջ թափանցելու և այդ հիմքի վրա բազմաթիվ ուղղություններով մտածելու, իրավիճակը մտապատկերմամբ ներկայացնելու կարողություններ ձևավորելու ուղղությամբ:

Ասույթներ են դառնում գրական ստեղծագործության որևէ հերոսի, նշանավոր մարդկանց՝ գիտնականների, բանաստեղծների, քաղաքական գործիչների արտահայտած այս կամ այն միտքը, դատողությունը՝ ի հայտ բերելով վերջիններիս իմաստությունը, մտածողությունը, դիրքորոշումը, աշխարհայացքը, կենսափորձը:

Ասույթներ են դարձել, օրինակ, Հ. Թումանյանի «Թմկաբերդի առումը», պոեմից՝ «Ա՛խ, երանի՛ ով մարդ կըզա Ու մարդ կերթա անարատ» կամ Ավ. Իսահակյանի «Աբու Լալա Մահարի» պոեմից՝ «Խարխուլ մակույկով հանձնվիր ծովին, քան թե հավատա կնոջ երդումին» տողերը: Բերենք ասույթների մի քանի օրինակ ևս:

1. Լեզվի մահն արագացնում է ժողովուրդների հոգևոր մահը: *(Գ. Նժդեհ)*
2. Մայրենի լեզվի բառերը մենք զգում ենք, ապրում, իսկ օտար լեզուները հասկանում, սովորում և հիշում ենք: *(Ավ. Իսահակյան)*
3. Լեզուն ազգային դրոշմ է: Ազգն ինքնըստինքյան ազգ չէ, եթե չունի լեզու. ազգը չի կորչի, եթե նրա լեզուն պատշաճավոր ճոխանա, արմատանա հոգու և սրտի մեջ: *(Մ. Նայրանդյան)*
4. Ես միշտ անում եմ այն, ինչ հավանում եմ, սակայն միշտ չէ, որ հավանում եմ այն, ինչ անում եմ: *(Գ. Բրուսյան)*
5. Ոչ թե ուժի փաստարկմամբ, այլ փաստարկման ուժով: *(Գ. Բրուսյան)*
6. Ոչ մի մարդ չի ծնվում որպես փիլիսոփա, բայց բոլորը փիլիսոփայում են: *(Գ. Բրուսյան)*
7. Թարգմանությունը ապակու տակ դրված մի վարդ է: *(Հ. Թումանյան)*
8. Թույներից լավ դեղեր են պատրաստում, բայց թույների շնորհիվ չէ, որ մենք ապրում ենք: *(Մ. Տյուսաբ)*

Ամբողջ խոսքը պետք է պարուրաձև պտտվի ասույթի հիմնական մտքի՝ գաղափարի շուրջ՝ լրացնելով ու ընդարձակելով այն: Ուսանողներն անգիր սովորում են ասույթներ և մեր հանձնարարությամբ դասակարգում, գործածում դրանք կապակցված խոսքում իբրև նրա ողջ լեզվական կառույցի ատաղձ: Այս աշխատանքը ոչ միայն զարգացնում է ուսանողների լեզվամտածողությունն ու լեզվազգացողությունը, այլև նպաստում, որ նրանք ապագայում իրենց սաների հետ աշխատելու փորձ ձեռք բերեն:

Առաձների, ասացվածքների ու ասույթների կիրառումը գրավչություն է հաղորդում ուսուցիչ խոսքին: Տարրական դասարանի աշակերտին հասկանալի լեզվով մեկնաբանելով դրանք ուսուցիչը եզրակացություն կատարելու դերը վերապահում է նրանց խթանելով վերջիններիս ստեղծագործական մտածողությունը:

Հայտնի է, որ մարդկության մեծագույն հոգևոր ուսուցիչների (Քրիստոս, Բուդդա և այլք) և մտածողների (Կոնֆուցիուս, Սոկրատես, Գյոթե, Հեգել, Գյուրջին և այլք) խոսքի ըմբռնումը պահանջում է մտքի խորաթափանցություն: Այսպես, ակնհայտ է մեկնության և ճշգրիտ ըմբռնման խնդիրը Քրիստոսի բարոյահոգևոր առակների հանդեպ: Աշակերտները, ներկա լինելով մարդկանց հետ Քրիստոսի հերթական զրույցին, դիմել են նրան հետևյալ հարցով.

«Ինչու ես առակներով խոսում նրանց հետ»: Քրիստոսը պատասխանել է. «Նրանց հետ

ատակներով եմ խոսում նրա համար, որ նայում են և չեն տեսնում, լսում են և չեն իմանում ու չեն հասկանում...» [6, էջ 37]:

Ասացվածքների, առածների ու ասությաների մակարդակում ևս զգացվում է մեկնության անհրաժեշտությունը: Ուստի ուսուցչի ստույգ պարզաբանումները ոչ միայն ճշգրիտ ընկալելու, այլև մտածելու, դրանց ներքին իմաստը ինքնուրույն մեկնաբանելու հնարավորություն կընձեռեն աշակերտին:

Կրտսեր դպրոցականները արտասովոր հետաքրքրություն են ցուցաբերում նաև հանելուկների հանդեպ: Հանելուկները հարուստ են հակադրություններով և համեմատություններով, մասնավորեցումներով և ընդհանրացումներով, և պատասխանների գուշակումը պահանջում է վերացարկման կարողություն, ինչը բարձրակարգ մտածողության բաղադրիչներից և լեզվամտածողության զարգացման և ձևավորման բնութագրիչներից է:

Ուսանողների լեզվազգացողության ձևավորման նպատակով կիրառում ենք հանելուկի շուրջ աշխատանքի այնպիսի ձևեր, որոնց միջոցով ուսանողներն ամրակայում են բառի ուղիղ և փոխաբերական իմաստների մասին իրենց գիտելիքները, ձեռք բերում բառիմաստը բացատրելու, բառարանային հոդվածն ընկալելու, նույն օրինակով այլ բառերի շուրջ բառարանային հոդված ձևակերպելու կարողություններ: Եթե հաշվի առնենք, որ հանելուկները միշտ շրջանակված են գեղեցիկ լեզվական թաղանթով, ապա դրանք կարող են լավ միջոց լինել նաև տարրական դասարանների աշակերտների լեզվազգացողության զարգացման համար:

Նմանատիպ աշխատանքները նպաստում են սովորողների վերացական մտածողության ձևավորմանն ու շարունակական զարգացմանը: Այս առումով շատ օգտակար են այնպիսի վարժությունները, որոնցում բառերն ընկալվում են նկարագրությունների միջոցով կամ պատասխանները ծածկագրված են բառերի առանձին տարրերի մեջ:

Ապագա ուսուցչի խոսքի գրավչությանը մեծապես նպաստում են նաև ճարտասանական գիտելիքներն ու դրանք գործնականում կիրառելու կարողությունները: Ճարտասանական արվեստը հազարամյակների պատմություն ունի: Չնայած տարրական դպրոցում ճարտասանության զարգացման ուղղությամբ ծրագրային աշխատանք նախատեսված չէ, սակայն կարևորվում է արտահայտիչ (ճարտասանական) ընթերցանությունը՝ որպես կարդալու որակական հատկանիշ: Արտահայտիչ ընթերցանության կարողության ձևավորման ուղղությամբ իրականացվող աշխատանքների մեթոդական համակարգի հիմքում ստեղծագործության մեջ արտահայտված մտքերի, հերոսների մտածողության ընկալման կարողության բացահայտումն է: Հետևաբար խոսքի արտահայտչականությունը ևս նպաստում է լեզվազգացողության զարգացմանն ու դրա մակարդակի շարունակական բարձրացմանը:

Գոյություն ունի ճարտասանական մի հնար, որը կիրառելի է դպրոցում, մասնավորապես՝ տարրական դասարաններում: Դա հռետորական հարցադրումն է, ինչին կրտսեր դպրոցականները հանդիպում են մայրենիի դասագրքերում կամ միջոցառումների նախապատրաստվելիս:

Ուսանողների հետ ներքոբերյալ նախադասությունները քննարկելիս մենք եկանք այն եզրակացության, որ հենց իրենք որոշակի խնդիրներ ունեն հռետորական խոսքն ըմբռնելու և կիրառելու ոլորտում: Ուստի այս ուղղությամբ ևս պահանջվում է ապագա դասվարների պատրաստություն, հատկապես նրանց գործնական կարողությունների ձևավորում:

1. Կփոխե՞ս հայրական տունդ ուրիշի շքեղ դռակի հետ:
2. Իսկ ո՞վ չի ուրախանում իր հաջողություններով:
3. Կներե՞ս քո հայրենիքի թշնամուն:
4. Կօգնե՞ս նեղության մեջ գտնվող ընկերոջդ:

Հոետորական խոսքի զարգացմանը միտված այս հնարը հնարավորություն է ընձեռում նաև զգայական երանգ հաղորդելու ցանկացած պնդմանը՝ դրանով իսկ ընդգծելով նրա ճշմարտացիությունը: Ուստի սովորողների լեզվամտածողության, լեզվագագացողության զարգացման գործընթացում կարևոր է նաև ճարտասանական կարողությունների ձևավորումն ու շարունակական բարձրացումը:

Մեր կողմից մշակվել է առաջադրանքների համալիր, որտեղ ընդգրկվել են ինչպես հանելուկներ, այնպես էլ առածներ, ասացվածքներ, շրջասություններ, խաղիկ-տաղիկներ:

Ներկայացնենք առաջադրանքների մի քանի օրինակ, որոնք արդյունավետ են ինչպես ճանաչողական, այնպես էլ լեզվամտածողության ու լեզվագագացողության զարգացման տեսակետից:

Առաջադրանք 1. Բաց թողնված բառն ընտրելով նշված տարբերակներից՝ վերականգնի՛ր հանելուկը և գուշակի՛ր այն:

1. Ծնվում է ու մեծանում, Հենց նույն օրն էլ՝ մահանում,	Հետո նորից կյանք առած ... շորեր է հագնում: (Ն. Ծնորհալի)

- ա) Արև - սիրուն, փայլուն, պայծառ, բ) Լուսին - կապույտ, ճերմակ, շենշող
գ) Ծիածան - կամար, բարակ, կլոր

2. Ամբողջ օրը տանը մնում, Բեհեզ բարձի վրա քնում,	Հենց որ ... է տեսնում հանկարծ Բազեի պես որս է անում: (Ն. Ծնորհալի)

- ա) Կատու- մուկ, ձուկ, ճանճ, բ) Շուն - միս, կատու, ոսկոր, գ) Օձ - մուկ, շուն, կատու

Առաջադրանք 2. Գուշակի՛ր բառը՝ ըստ նրա նկարագրության (շրջասություններ):

1. Ավտոմեքենայի աչք (լուսարձակ, պատուհան, դուռ):
2. Մեղունների ճարտարապետական շինություն (մեղրամու, մեղր, փեթակ):
3. Ոտք ունեցող գլխարկ (սունկ, ձեռնափայտ, հովանոց):

Խաղիկները ևս նպաստում են սովորողների տրամաբանական, համադրական-վերլուծական, եզրահանգման կարողությունների զարգացմանը: Բերենք խաղիկի մի օրինակ:

1. Գնացե՛ք տեսե՛ք՝ ով է կերել այծը. Գնացին տեսան՝ գայլն է կերել այծը: Գայլն ու այծը, Այծն ու գայլը, Ձեզ՝ Բարեկենդան, Մեզ՝ բարի Զատիկ:	2. Գնացե՛ք տեսե՛ք՝ ով է կերել գայլը. Գնացին տեսան՝ արջն է կերել գայլը: Արջն ու գայլը, Գայլն ու այծը, Ձեզ՝ Բարեկենդան, Մեզ՝ բարի Զատիկ:
3. Գնացե՛ք տեսե՛ք՝ ով է կերել արջը. Գնացին տեսան՝ թուրն է կերել արջը: Թուրն ու արջը, Արջն ու գայլը,	4. Գնացե՛ք տեսե՛ք՝ ով է կերել թուրը. Գնացին տեսան՝ ժանգն է կերել թուրը: Թուրն ու արջը Արջն ու գայլը,

Գայլն ու այծը
Ձեզ՝ Բարեկենդան,
Մեզ՝ բարի Ձատիկ:

5.

Գնացե՛ք տեսե՛ք՝ ով է կերել ժանգը.
Գնացին տեսան՝ հողն է կերել ժանգը:
Հողն ու ժանգը,
Ժանգն ու թուրը,
Թուրն ու արջը,
Արջն ու գայլը,
Գայլն ու այծը,
Ձեզ՝ Բարեկենդան,
Մեզ՝ բարի Ձատիկ:

Գայլն ու այծը,
Ձեզ՝ Բարեկենդան,
Մեզ՝ բարի Ձատիկ:

Այսպես, ներկայացվող խաղիկի հինգ տներում հանդիպող Այծ-գայլ, Գայլ-Արջ, Արջ-Թուր, Թուր-Ժանգ, Ժանգ-Հող գույգերը ամբողջական պատկեր են ստեղծում, որտեղ յուրաքանչյուրն իր դերն ունի: Գործընթացի ճիշտ կազմակերպման պարագայում սովորողները տրամաբանությամբ համադրում են յուրաքանչյուր գույգ, վերլուծում նրանց արարքները հանգում ինչ-որ եզրակացության:

Սովորողներին կարելի է ուղղել այսպիսի հարցեր.

- Քանի՞ գույգ կա այս խաղիկում. թվարկե՛ք:
- Յուրաքանչյուր գույգում գտե՛ք ուժեղ և թույլ կերպարներին:
- Ո՞վ է ամենաթույլը:
- Ո՞վ է ամենաուժեղը:
- Ձեր կարծիքով, ի՞նչ է սովորեցնում խաղիկը:

Բոլոր պատասխանները լսելուց և քննարկելուց հետո աշակերտներն ուսուցչի օգնությամբ եզրակացնում են, որ կյանքում միշտ կարող է լինել ինչ-որ մեկը, որը ամենաուժեղը կլինի, ուստի չի կարելի թույլերի նկատմամբ անհարգալից լինել, թերագնահատել նրանց: Իսկ ամենաուժեղը հողն է, քանի որ կյանքի բոլոր բարիքները հողն է ստեղծում:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

1. Campbell L., The History of Linguistics, The Handbook of Linguistics, ,Mark Aronoff. Blackwell, 2001, pp. 81 – 105. 131
2. Վարդույան Ա.Ս., Մանկավարժության պատմություն (հնագույն դարերից մինչև վերածնունդ), /ուսումնական ձեռնարկ/, Երևան, «Անտարես» 2008, 164 էջ:
3. Աղաբաբյան Կ.Հ., Լեզվական մտածողության զարգացման ընթացքի ուսումնասիրումը, ՀՊՄՀ գիտական տեղեկագիր, N 2-3, 2011, էջ 218-223:
4. Վարդույան Ա.Ս., Աղաբաբյան Կ.Հ., Տարրական դպրոցի ապագա ուսուցչի լեզվագագացողության հետազոտման տեխնոլոգիաները, «Մանկավարժության և հոգեբանության հիմնախնդիրներ» Միջբուհական կոնսորցիումի գիտական հանդես, Երևան, «Ձանգակ» 2013, №3, էջ 81-85:
5. Ղանալանյան Ա.Ս., Առածանի, Երևան, «ՀԱԱ ԳԱ հրատ.», 1960, 396 էջ:
6. Նոր Կտակարան, Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին, 1981, 707 էջ:

РЕЗЮМЕ

ОБРАЗОВАНИЕ ТВОРЧЕСКИХ ТВОРЕНИЙ КАК СРЕДСТВО РАЗВИТИЯ ЯЗЫКА И ЯЗЫКОВОГО СЕНСОРА СТУДЕНТОВ АГАБАБЯН К.А.

В статье исследуется проблема языкового мышления и способы повышения языковой чувствительности как возможной предпосылки развития речи, а также детализируются особенности педагогической работы в этом процессе. Приведены образцы заданий, представленные как в АГПУ, так и в начальной школе.

Ключевые слова: языковое мышление, языковая чувствительность, коммуникативные навыки, система ценностей, миниатюрные произведения.

SUMMARY

CREATIVE EDUCATION AS A MEANS OF DEVELOPING THE LINGUISTIC THINKING AND THE LANGUAGE SENSOR OF STUDENTS

AGABABYAN K.H.

The article examines the problem of linguistic thinking and methods of increasing linguistic sensitivity as a possible prerequisite for the development of speech, and also details the features of pedagogical work in this process. Examples of assignments presented both in ASPU and in elementary school are presented.

Keywords: Linguistics, linguistic thinking, communication skills, value system, miniature works.

Տպագրության է երաշխավորել մ.գ.դ., պրոֆեսոր Ջ.Գյուլամիրյանը,
7.09.2020թ.